

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 486)

Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/609)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K.Gn.Md. 07/101-2291/03517

22.8.1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 24.7.1989 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" ve gerekçesi ile eki sözleşme ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GEREKÇE

11 Kasım 1988 tarihinde Viyana'da parafe edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tenfizi Sözleşmesi" 23.5.1989 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Sözleşme, 20 maddeden oluşmaktadır. Âkit Devletlerden birinin mahkemelerince hukukî ve ticarî konulardaki mahkeme kararları anlaşmada öngörülen şartlar altında tanınıp tenfiz edilecek ve bir ceza davası dolayısıyla verilmiş olan hukukî kararlar hakkında da uygulanacaktır. Ancak iflas konusunda verilen mahkeme kararları bu anlaşmaya dahil edilmemiştir.

Sözleşme ile bir Âkit Devlet mahkemesince verilen kararların diğer devlet ülkesinde hangi şartlar altında tanınacağı ve reddedileceği düzenlenmektedir.

Sözleşme uyarınca mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi usulleri talep edilen Devlet Hukukuna tabi olacaktır.

Bu konudaki taleplerin doğrudan doğruya talep edilen Devletin yetkili mahkemesi veya makamına yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Tenfiz şartları ve usulleri Sözleşme ile düzenlenmiştir.

Sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle Türkiye ve Avusturya Arasında Hukukî ve Ticarî Mevadda Mütteallik Mukabil Münasebetlere ve Adli Kararların Tenfizine ait 27 Haziran 1930 tarihli Mukavelenamenin 18 ila 22 nci maddelerine kadar olan hükümleri yürürlükten kalkacaktır.

Sözleşme, süresiz olarak aktolunmuştur. Bununla beraber iki tarafın da 6 ay önceden ihbarda bulunmak kaydıyla Sözleşmeyi fesh etmek hakkı vardır.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/609

Karar No. : 8

29.11.1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı Adalet ve Dışişleri bakanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Tasarı Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Dışişleri Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan

Alpaslan Pehlivanlı

Ankara

Sözcü

A. Reyhan Sakallıoğlu

Sakarya

Üye

Kâmil Ateşoğulları

Ankara

Üye

Ali Haydar Erdoğan

İstanbul

Üye

Burhan Cahit Gündüz

İzmir

Üye

İhsan Nuri Topkaya

Ordu

Başkanvekili

Gökhan Maraş

Kırşehir

Kâtip

Ali Pınarbaşı

Konya

Üye

Abdülbaki Albayrak

İstanbul

Üye

Ömer Türkçakal

Kocaeli

Üye

Murat Başesgioğlu

Kastamonu

Üye

Güneş Gürseler

Tekirdağ

Üye

Orhan Veli Yıldırım

Tunceli

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/609

Karar No. : 14

1.11.1990

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 10.10.1990 Tarihli Dördüncü Birleşiminde Adalet Bakanlığı ve Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Âkit devletlerden birinin mahkemelerince verilmiş hukukî, ticarî ve cezaî konulardaki kararların, öngörülen şartlar altında tanınıp tenfizini amaçlayan Tasarı Komisyonumuzca da uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Adnan Tutkun
Amasya
Kâtip
Ali Rifkı Atasever
Tekirdağ
Üye
Fethi Çelikbaş
Burdur
Üye
Cevdet Akçalı
İstanbul

Başkanvekili
Mustafa Kalemlı
Kütahya
Üye
Mehmet Sağdıç
Ankara
Üye
Öner Miski
Hatay
Üye
Ali Tanrıyar
İstanbul

Üye
Abdulvahap Dizdarođlu
Mardin

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 23.5.1989 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>T. Özal</i>	
Başbakan	
Devlet Bak. ve Başbakan Yrd.	Devlet Bakanı
<i>A. Bozer</i>	<i>K. İnan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>G. Taner</i>	<i>C. Çiçek</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>I. Çelebi</i>	<i>M. Yazar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Özarslan</i>	<i>S. Sert</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>E. Konukman</i>	<i>İ. Aştın</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>M. O. Sungurlu</i>	<i>İ. S. Giray</i>
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
<i>A. Aksu</i>	<i>A. M. Yılmaz</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>E. Pakdemirli</i>	<i>A. Akyol</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı
<i>C. Altınkaya</i>	<i>H. Şugın</i>
Ulaştırma Bakanı	Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı
<i>C. Tüncer</i>	<i>L. Kayalar</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı
<i>İ. Aykut</i>	<i>Ş. Yürür</i>
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	Kültür Bakanı
<i>F. Kurt</i>	<i>N. K. Zeybek</i>
Turizm Bakanı	
<i>İ. Aküzüm</i>	

**ADALET KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
AVUSTURYA CUMHURİYETİ
ARASINDA
MAHKEME KARARLARININ TANINMASI VE TENFİZİ HAKKINDA
23 MAYIS 1989 TARİHLİ SÖZLEŞME

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti, her iki Devlet arasında hukukî ve ticarî konulardaki mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizini sağlamak üzere, bu konuda bir Sözleşme yapmak hususunda anlaşmışlardır. Bu amaçla,

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı,

Mahmut Oltan SUNGURLU

Adalet Bakanı

Avusturya Cumhuriyeti Federal Cumhurbaşkanı,

Dr. Egmont FOREGGER

Adalet Bakanı

yetkili Temsilcileri olarak atamışlardır.

Bu Temsilciler, usulüne uygun ve geçerli yetki belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hükümler üzerinde mutabakata varmışlardır.

MADDE 1

(1) Âkit Devletlerden birinin mahkemelerince, çekişmeli veya çekişmesiz yargı usulüne göre verilmiş olan hukukî ve ticarî konulardaki mahkeme kararları, diğer Âkit Devlette bu Sözleşme'de öngörülen şartlar altında tanınır ve tenfiz edilir. Sözleşme, zarar görenin hukukî taleplerine ilişkin olarak, bir ceza davası çerçevesinde verilmiş olan hukukî kararlar hakkında da uygulanır.

(2) Bu Sözleşme, bir iflas, iflası önlemek üzere yapılan sulh veya benzer bir-usul çerçevesinde verilen kararlar hakkında uygulanmaz.

MADDE 2

Bu Sözleşme'de kavramlar aşağıdaki anlamda kullanılmıştır :

- a) "Karar", adı ne olursa olsun her türlü mahkeme kararı;
- b) "Karar Veren Mahkeme", tanıma veya tenfizi talep edilen kararı veren mahkeme;
- c) "Karar Devleti", ülkesinde kararı veren mahkemenin bulunduğu Devlet;
- d) "Talep Edilen Mahkeme", kararın tanınması veya tenfizinin talep edildiği mahkeme;
- e) "Talep Edilen Devlet", ülkesinde tanıma veya tenfizin talep edildiği Devlet.

MADDE 3

Âkit Devletlerden biri mahkemelerince verilen kararlar aşağıdaki şartlar altında diğer Devlet ülkesinde tanınır:

1. Karar, Karar Devletinde kesinleşmiş ve,
2. Karar Veren Mahkeme, Sözleşme'nin 6 ila 9. maddelerine göre yetkili ise.

MADDE 4

- (1) Tanıma, ancak aşağıdaki hallerde reddedilebilir:
 - a) Karar, Talep Edilen Devletin kamu düzeni ile açıkça bağdaşmıyorsa;
 - b) Talepte Bulunulan Devletin bir mahkemesinde, aynı taraflar arasında ve aynı konuda daha önce açılmış olan bir dava görülüyor ise;
 - c) Karar, Talepte Bulunulan Devlette aynı taraflar arasında ve aynı konuda kesinleşmiş bir kararla çelişkili ise.
- (2) Davalı, davada bulunmamış olup da, kendisini savunmak üzere zamanında bilgi sahibi edilmemişse, kararın tanınması keza reddedilebilir.

MADDE 5

- (1) Tanıma yalnızca, mahkemenin Talep Edilen Devlet milletlerarası özel hukukuna göre yetkili olan hukuktan başka bir hukuku uygulamış olması sebebiyle reddedilemez.
- (2) Bununla beraber, kararın Talep Edilen Devletin bir vatandaşının evlilik, kişi halleri, evlilik mal rejimleri, hak ve fiil ehliyeti, kanunî temsil; gaiplik ve miras hukukuna, ikametgâh veya işletme merkezi Talep Edilen Devlette bulunan bir tüzelkişisi veya şirketinin hukukî ehliyetine ilişkin olması halinde, tanıma bu sebeple reddedilebilir. Bu kural, Talep Edilen Devletin milletlerarası özel hukukunun belirttiği hukukun uygulanmasının aynı sonucu verecek olduğu hallerde geçerli değildir.

MADDE 6

Karar Devleti Mahkemelerinin 3. maddenin 2. bendi anlamında yetkili oldukları, 7 ila 9. madde hükümleri saklı kalmak şartıyla, aşağıdaki hallerde kabul edilir :

1. Davalının ikametgâhı veya mutad meskeni davanın açılması anında Karar Devletinde ise; veya bir tüzelkişi veya ticaret şirketi söz konusu ise bunun ikametgâh veya işletme merkezinin bu devlette bulunması;
2. Davalı, davanın açılması anında Karar Devletinde bir ticarî işletme sahibi ise ve kendisi, ticarî işletmesinin bir ticarî faaliyeti dolayısıyla dava edilmiş ise;
3. Davalı, Talep Edilen Devlet hukukuna göre yasaklanmadığı takdirde, belirlenmiş hukukî ihtilaflar açısından, Karar Veren Devlet mahkemelerinin yetkisini bir anlaşma ile kabul etmişse; bu anlamda bir kabul ancak yazılı şekilde yapılmışsa veya sözlü yapıp da yazılı olarak teyid edilmişse geçerlidir.
4. Davalının, Talep Edilen Devlet hukukuna göre yasaklanmamışsa, mahkemenin yetkisine itiraz etmeden davaya katılmış olması; davalı, Karar Devletinde bulunan mal varlığı ile ilgili olarak davaya katılmış olduğunu açıklamışsa, kendisinin davanın esasına girmiş olması, mahkemenin yetkisini kabul ettiği anlamına gelmez;
5. Karşılık dava halinde, bu mahkeme bu hükme göre esas dava hakkında karar vermeye yetkili ise ve karşılık dava, esas davada ileri sürülen talepler veya savunma sadedinde yapılan itirazlarla irtibatlı ise;

6. Bir âkitten kaynaklanan yükümlülük dolayısıyla, akdin Karar Devletinde ifa edilmiş veya edilecek olması; bu tür bir anlaşma yalnız yazılı şekilde yapılmışsa veya sözlü olarak yapı-
lıp da yazılı olarak teyid edilmişse geçerlidir.

7. Dava konusu bir iş akdinin varlığı veya yokluğuna veya Karar Devletinde ifa edilecek bir iş akdinden kaynaklanan hukukî uyumsuzluklara ilişkinse;

8. Dava, bir haksız fiille veya Karar Devleti hukukuna göre haksız fiile eşdeğerde bir fiille dayanıyor ve fiil Karar Devletinde işlenmiş veya zarar bu Devlette ortaya çıkmışsa;

9. Davalının ikametgâhı veya mutad meskeninin Âkit Devletlerden hiçbirisinde bulun-
maması ve Karar Devletinde davanın açılması anında talebi karşılayacak miktarda mal varlığı
bulunması;

10. Dava konusu nafaka talebine ilişkin olup da, nafaka istemeye hakkı olanın ikamet-
gâh veya mutad meskeninin davanın açıldığı anda Karar Devletinde bulunması.

MADDE 7

(1) Âkit Devletlerden birinin vatandaşının taraf olduğu evlilik, kişi halleri, medenî hak-
lardan istifade veya kullanma veya kanunî temsil konularındaki davalarda, davalının, davanın
açıldığı anda karar Devletinin vatandaşı olması veya ikametgâh veya mutad meskeninin bu ül-
kede bulunması hallerinde, 3. maddenin 2. bendi anlamında, bu Devlet mahkemelerinin yetki-
li olduğu kabul edilir.

(2) Dava taraflarından birinin, davanın açıldığı anda Âkit Devletlerden birinin vatanda-
şı olması, tarafların son müşterek mutad meskenlerinin Karar Devletinde bulunması ve davacı-
nın davanın açılması anındaki mutad meskeninin bu ülkede olması hallerinde, aile hukukuna
ilişkin davalarda, bu yetki keza varsayılır.

MADDE 8

Karar Devletinde bulunan bir taşınmaz malın aynına veya bunun üzerindeki aynı hak ta-
lebine ilişkin davalarda, 3. maddenin 2. bendi anlamında bu Devlet mahkemelerinin yetkili
olduğu kabul edilir. Terekede bulunan taşınmaz mallar hakkında da aynı kural geçerlidir.

MADDE 9

Miras bırakanın Karar Devletinin vatandaşı olması halinde, taşınır mallara ilişkin tereke
işlerinde, 3. maddenin 2. bendi anlamında bu Devlet mahkemelerinin yetkili olduğu kabul edilir.

MADDE 10

(1) Âkit devletlerden birinde verilen bir karar diğer Âkit devlette ileri sürülürse, yalnızca
3. maddedeki şartların mevcut olup olmadığı ve 4. madde ile 5. maddenin 2. fıkrasında belirtti-
len engelleyici sebeplerin bulunup bulunmadığına bakılır. Karar bunlardan başka hususlarda
kontrol edilemez.

(2) Talep edilen Devletin mahkemesi, Karar Devleti Mahkemesinin kendi yetkisini kabul
ederken dayandığı gerçek bulgularla bağlıdır.

MADDE 11

(1) Mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi usulleri Talep Edilen Devlet hukukuna
tabidir.

(2) Mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizine ilişkin talepler doğrudan doğruya Talep Edilen Devletin yetkili mahkemesine veya makamına yapılır.

MADDE 12

Bir Âkit Devlet mahkemelerince verilmiş olan kararlar, diğer Âkit Devlette aşağıdaki şartlarla tenfiz edilir:

1. Talep Edilen Devlette tanıma için gerekli şartları taşıyor ve,
2. Karar Devletinde kabili icra ise.

MADDE 13

Tenfizi Talep Eden Taraf, Talep Edilen Devlette, bu Devlet vatandaşları gibi adli müzaharetten yararlanır.

MADDE 14

(1) Tenfizi Talep Eden Taraf, aşağıdaki belgeleri sunmak zorundadır:

1. Kararın tamamını ihtiva eden bir örneği;
2. Kararın, Karar Devletinde kesinleştiğini ve bu Devlet hukukuna göre icra kabiliyetini haiz olduğunu gösteren bir belge veya bir şerh;
3. Davalı, kararın verildiği davaya katılmamışsa, davanın açıldığının kendisine usulüne uygun bir şekilde tebliğ edildiğini gösteren bir belge.

(2) Takdim edilecek belgeler, Talepte Bulunulan Devlet diline tercüme edilir. Çevirinin doğruluğu her iki Devletten birisine mensup olan bir yeminli tercüman tarafından onaylanır.

(3) Söz konusu belgeler başkaca bir onay veya şekil şartına tabi değildir.

MADDE 15

(1) Hukukî ve ticarî işlerde, Âkit Devletlerden birinin mahkemeleri önünde yapılan sulhlar, bu Devlette kabili icra olmaları kaydıyla, diğer Âkit devlette, mahkeme kararları gibi tanınır ve tenfiz edilir.

(2) Tenfiz usulü hakkında 11 ila 14. madde hükümleri kıyasen uygulanır.

- (3) Talep Edilen Mahkeme yalnızca,
 - a) Gerekli belgelerin sunulup sunulmadığını,
 - b) Tenfizin Talep Edilen Devlet Kamu düzeni ile açıkça çelişip çelişmediğini, incelemekle yetinmek zorundadır.

MADDE 16

(1) Bu Sözleşme, her iki Devlet arasında yürürlükte olan özel hukukî alanlardaki mahkeme kararları veya diğer kararların tanınması ve tenfizini düzenleyen diğer Sözleşmeleri etkilemez.

(2) Bu Sözleşme, mahkeme kararları veya diğer kararların tanınması ve tenfizi konusunda bir Devletin kendi iç hukukunun öngördüğü daha elverişli hükümlerin uygulanmasını engellemez.

MADDE 17

Bu Sözleşme, yürürlüğe girmesinden sonra verilen kararlar ile yapılan sulhlar hakkında uygulanır.

MADDE 18

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle, Türkiye ve Avusturya Arasında Hukukî ve Ticarî Mevadda Müteallik Mukabil Münasebetlere ve Adli Kararların Tenfizine ait 22 Haziran 1930 Tarihli Mukavelenamenin 18 ila 22. maddelerine kadar olan hükümleri yürürlükten kalkar.

MADDE 19

Bu Sözleşmenin uygulanması ve yorumuyla ilgili olarak iki Devlet arasında çıkabilecek görüş ayrılıkları diplomatik yoldan çözümlenir.

MADDE 20

Bu Sözleşme onaylanacak olup, onay belgeleri Viyana'da teati edilecektir.

Sözleşme, onay belgelerinin teatisinden sonraki 3. ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

İki Devletten her biri Sözleşmeyi diplomatik kanaldan yazılı olarak feshedebilir. Sözleşmenin feshi, fesih bildiriminin ele geçtiği günden sonra geçen altı aylık bir sürenin son gününden itibaren hüküm ifade eder.

Bu Sözleşme Türkçe ve Almanca olarak her iki metin de aynı şekilde geçerli olmak üzere 23 Mayıs 1989 tarihinde Ankara'da ikişer nüsha halinde tanzim edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA

AVUSTURYA CUMHURİYETİ
ADINA